

Tomasz Huk

Uniwersytet Śląski w Katowicach

 <https://orcid.org/0000-0003-1082-5826>

**Refleksja nad badaniami
z zakresu pedagogiki medialnej,
prowadzonymi w Katedrze Pedagogiki Wczesnoszkolnej
i Pedagogiki Mediów
Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach**

W dotychczasowych, licznych monografiach naukowych i podręcznikach z zakresu pedagogiki medialnej, opublikowanych w Polsce, przedstawiono wybrane zagadnienia w różnych ujęciach: na przykład w ujęciu konstruktywistyczno-kognitywistycznym, a ostatnio konektywistycznym (w tym nurcie pisali/piszą: Wacław Strykowski, Bronisław Siemieniecki, Stanisław Juszczyk, Wielisława Osmańska-Furmanek, Marek Furmanek, Kazimierz Wentka i inni), antropologiczno-kulturowym (Janusz Gajda, bp Adam Lepa), dydaktycznym czy pedeutologicznym (Władysław Zaczyński, Leon Leja, Janusz Morbitzer, Elżbieta Perzycka, Jacek Pyżalski, Dorota Siemieniecka czy Grażyna Penkowska), funkcjonalno-kulturowym (Maciej Tanaś), a także aksjologiczno-technologicznym (Waldemar Furmanek, Jan Bednarek). W przeszłości dominowało podejście horyzontalne, polegające na wskazywaniu kolejnych obszarów badawczych, a rzadziej wertykalne, związane z historycznym rozwojem mediów i ich zastosowań. A zatem temporalna kolejność analiz była następująca: alfabetyzacja komputerowa i medialna, edukacyjne i administracyjne zastosowania komputerów, edukacyjne i społeczne wykorzystanie sieci (na przykład fora społecznościowe), komunikacja w sieci z wykorzystaniem komputerów i telefonii komórkowej, ewolucja metod i form kształcenia z wykorzystaniem mediów cyfrowych, poprzez kształcenie komplementarne aż do masowego kształcenia na odległość. Oprócz tego zajmowaliśmy się zagadnieniami zarządzania placówkami oświatowymi z wykorzysta-

niem technologii informacyjno-komunikacyjnych, kształtowaniem procesu wsparcia pedagogicznego rodziców i opiekunów w zakresie edukacji medialnej.

Podobnie ewoluowała metodologia badań w pedagogice medialnej, którą zajmowaliśmy się także w Katedrze. Obecnie badamy zjawiska i procesy zachodzące w sieci globalnej, tworzenie wirtualnych sieci społecznych, ich aspekty społeczne i kulturowe oraz strukturę komunikacji pośredniej, wykorzystując między innymi ankietę internetową, analizę treści witryn internetowych, postów czy blogów, a także metodę etnografii internetowej.

Medialna (wirtualna) rzeczywistość w koncepcji jej autorów polega na naśladowaniu w sposób bardziej lub mniej udolny realnego świata, ale przecież znacząco się od niego różni, podobnie jak edukacja wspomagana mediami cyfrowymi. Do zadań pedagogów i nauczycieli należy troska o to, aby edukacja dzieci była wartościowa pod względem motywacyjnym, poznawczym, społecznym, aksjologicznym, a także fizycznym. Powinni oni podejmować działania zmierzające do wzbogacania wiedzy i umiejętności rodziców w zakresie pedagogicznych uwarunkowań korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnych nie tylko w procesie formalnego nauczania-uczenia się, ale także w czasie wolnym, w tym: nie tylko podczas zabawy czy w komunikowaniu się pośrednim w grupie rówieśniczej, ale także w autoedukacji, co może sprzyjać świadomej, intencjonalnej i racjonalnej współpracy nauczycieli z rodzicami lub opiekunami. Prowadzi to w konsekwencji do skutecznego osiągnięcia celów wychowawczych, dydaktycznych lub opiekuńczych. Współczesne dzieci i młodzież funkcjonują w dynamicznie zmieniającej się przestrzeni medialnej, która je przyciąga, intryguje, zaciekawia i angażuje często ponad miarę. Jednak to dorośli, czyli rodzice i nauczyciele, powinni prowadzić ich alfabetyzację medialną, pokazywać wartości użytkowe, a jednocześnie zagrożenia ze strony mediów. Od nich zależą poziomy i sposoby korzystania z dóbr kultury wizualnej i medialnej, zarówno w edukacji formalnej, jak i nieformalnej.

Można przyjąć, że na Wydziale Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Śląskiego rozwój katowickiej szkoły pedagogiki medialnej był dynamiczny i równoległy z rozwojem pedagogiki medialnej w Polsce. Warto dodać, że inspiratorem, a następnie inicjatorem tworzenia się katowickiej szkoły pedagogiki medialnej był profesor Stanisław Juszczyk. Powołany w latach 2000–2002 przez JM Rektora Uniwersytetu Śląskiego na pełnomocnika ds. kształcenia na odległość tworzył podwaliny, nie tylko teoretyczne, ale również te związane badaniami nad wykorzystaniem technologii informacyjno-komunikacyjnej w edukacji. W rezultacie działań badawczych utworzony został pod Jego kierownictwem

Zakład Pedagogiki Medialnej, który po połączeniu z innymi zakładami badawczymi stał się częścią Katedry Pedagogiki Wczesnoszkolnej i Pedagogiki Medialnej.

Bogaty, zróżnicowany, a przede wszystkim stale aktualny kontekst prowadzonych przez Profesora Juszczyka badań obejmował:

- podstawy teoretyczne kształcenia na odległość (zdaniem Doroty Siemienieckiej i Bronisława Siemienieckiego¹, Stanisław Juszczyk opracował jedną z najciekawszych teorii nauczania on-line; oparta ona została na podstawach kognitywistyczno-konstruktywistycznych z jednoczesnym utrzymaniem istniejącej terminologii edukacji na odległość; zasadnicze założenia zostały zaprezentowane w monografii *Edukacja na odległość. Kodyfikacja pojęć, reguł i procesów* (2002));
- teorie konstruktywistyczne, kognitywistyczne oraz konektywistyczne jako podstawy projektowania badań empirycznych dotyczących wykorzystania mediów w edukacji;
- kształtowanie informatycznych kompetencji nauczycieli, w tym nauczycieli klas początkowych – modele teoretyczno-empiryczne;
- media cyfrowe w edukacji, kulturze i transformacji społecznej;
- alfabetyzacja medialna dzieci i młodzieży w Polsce i krajach ościennych – konfrontacje teoretyczno-empiryczne;
- kultura medialna dzieci i młodzieży polskiej oraz koreańskiej – analiza porównawcza;
- język mediów a język dzieci i młodzieży – konfrontacje polsko-koreańskie;
- kultura intermedialna a pedagogika medialna jako wynik zwrotu piktorialnego².

Profesjonalizm i doświadczenie naukowe Profesora Stanisława Juszczyka przekładały się na członkostwo w radach krajowych i zagranicznych czasopism naukowych, takich jak:

¹ D. Siemieniecka, B. Siemieniecki: *Teorie kształcenia w dobie komputerów*. Kraków: Impuls, 2019, s. 247.

² S. Juszczyk, W. Zając: *Komputerowa edukacja dzieci z zaburzeniami w czytaniu i pisaniu*. Katowice: Śląsk, 1997; S. Juszczyk: *Komunikacja człowieka z mediami*. Katowice: Śląsk, 1998; S. Juszczyk: *Podstawy informatyki dla pedagogów*. Kraków: Impuls 1999; S. Juszczyk: *Człowiek w świecie elektronicznych mediów – szanse i zagrożenia*. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2000; J. Gajda, S. Juszczyk, B. Siemieniecki, K. Wenta: *Edukacja medialna*. Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek, 2002; S. Juszczyk: *Edukacja na odległość. Kodyfikacja pojęć, reguł i procesów*. Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek, 2002; S. Juszczyk: *Dištančné vzdelávanie. Konštruktivistický prístup*. Tłum. L. Spyrka. Izdatelstvo Sapientia: Bratislava 2003; S. Juszczyk, J. Kwapuliński: *Podstawy informatyki. Wybrane zagadnienia dla pedagogów*. Katowice: Wydawnictwo ŚWSZ, 2006.

- „Kognitywistyka i Media w Edukacji” (przewodniczący Komitetu Naukowego);
- „Zarządzanie i Technologie Informacyjne” (członek Komitetu Naukowego);
- „Pedagogik@ Mediów” (członek Komitetu Naukowego);
- „Technologia Vzdelavania” (członek Rady Naukowej czasopisma);
- „Biblioteka The New Educational Review” (przewodniczący Rady Naukowej).

Ponadto Profesor Juszczyk zasiadał w komitetach naukowych wielu konferencji. Ten cieszący się uznaniem pedagog pełnił następujące funkcje:

- przewodniczącego Komitetu Naukowego i Organizacyjnego Międzynarodowych Konferencji: „Dziecko w świecie wiedzy, informacji i komunikacji” - Uniwersytet Śląski 2004 rok, „Edukacja w społeczeństwie wiedzy - niejednoznaczność rzeczywistości edukacyjnej, społecznej i kulturowej” - Uniwersytet Śląski 2006 rok, „Poznanie, przeżywanie i odkrywanie rzeczywistości społecznej i kulturowej w edukacji” - Uniwersytet Śląski 2008 rok;
- członka Rady Naukowej Ogólnopolskiego Seminarium Badawczego - Akademia Pedagogiki Specjalnej w Warszawie, od 2002 roku;
- członka Komitetu Naukowego ogólnopolskiej konferencji „Media w Nauce, Kulturze i Oświacie” - Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu i Uniwersytet Rzeszowski;
- członka Komitetu Programowego ogólnopolskiej konferencji „Informatyka w Szkole”;
- członka Rady Programowej cyklicznej ogólnopolskiej konferencji „Multimedia w Dydaktyce Techniki” - Uniwersytet Szczeciński;
- członka Rady Programowej Ogólnopolskiej Konferencji „Pedagogika & Informatyka” - Filia UŚ w Cieszynie;
- członka Rady Programowej Ogólnopolskiej Konferencji „Informatyczne Kształcenie Nauczycieli” - Uniwersytet Szczeciński;
- członka Komitetu Naukowego cyklicznej ogólnopolskiej konferencji „Technologia Informacyjna w Zmieniającej się Edukacji” - Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Toruń;
- członka Rady Naukowej cyklicznego seminarium naukowo-badawczego „Pedagogika Informacyjna” - Uniwersytet Szczeciński;
- członka Rady Naukowej postdoktorskiego seminarium nt. „Pedagogika mediów”, Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Toruń od 2004 roku;
- członka Komitetu Naukowego czterech międzynarodowych konferencji organizowanych w Uniwersytecie Komeńskiego w Bratysławie i Konstantina Filozofa w Nitrze (Słowacja), dotyczących współczesnych problemów edukacji i wykorzystania w niej nowych technologii;

- członka Rady Naukowej Instytutu Kształcenia na Odległość przy Wyższej Szkole Humanistyczno-Ekonomicznej w Łodzi (Polski Uniwersytet Wirtualny) od listopada 2005 roku;
- członka doradczej Komisji Ministra Edukacji Narodowej i Sportu ds. Edukacji Informatycznej i Medialnej od 2003 roku do 2005 roku;
- członka Zespołu Pedagogiki Mediów przy Komitecie Nauk Pedagogicznych PAN;
- członka Polskiego Towarzystwa Kognitywistycznego od 2002 roku;
- członka Towarzystwa Technologii i Mediów Edukacyjnych od 1997 roku;
- przewodniczącego Komisji Rewizyjnej Towarzystwa Technologii i Mediów Edukacyjnych w latach 2002–2005.

Pod kierunkiem i opieką naukową Profesora Juszczyka powstało kilkanaście prac doktorskich z zakresu pedagogiki medialnej, a ich autorzy pracują nie tylko w macierzystej Katedrze, ale także w innych ośrodkach naukowych. Zespół w składzie: dr Marcin Musioł, dr Anna Watoła, dr Tomasz Huk, dr Anna Brosch, dr Monika Frania oraz prof. Stanisław Juszczyk – opublikował kilkadziesiąt monografii naukowych i prac pod redakcją, kilkaset artykułów, które ukazały się w parametryzowanych przez MNiSW czasopismach naukowych poświęconych problematyce mediów, edukacji medialnej, zagadnieniom edukacyjnym, społecznym i kulturowym, związanych z użytkowaniem mediów cyfrowych.

To właśnie jest egzemplifikacją konceptualizacji prac powstających w Katedrze, budzących zainteresowanie środowiska pedagogów medialnych, a zawarte w pracach dyskursy wniosły zauważalny wkład do rozwoju polskiej pedagogiki medialnej.

Należy również podkreślić, że zespół badawczy „katowickiej szkoły pedagogiki medialnej” często jako pierwszy, a nawet jako jedyny zajmował się wybranymi problemami szybko zmieniającej się rzeczywistości medialnej człowieka.

Przykładem są zainteresowania badawcze Anny Watoły, która jako jedna z pierwszych w Polsce w latach dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku prowadziła badania eksperymentalne z zakresu kompetencji informatycznych kształtowanych wśród dzieci w wieku przedszkolnym, a w tym badania dotyczące komputerowego wspomaganie procesu kształtowania gotowości szkolnej dzieci sześciolletnich³. Współcześnie badaczka ta realizuje działania naukowe dotyczące wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w edukacji dzieci z plemienia

³ Zob. A. Watoła: *Komputerowe wspomaganie procesu kształtowania gotowości szkolnej dzieci sześciolletnich*. Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek, 2006.

Masajów w Kenii (Afryka) oraz wspiera pionierskie prace organizacyjne, związane z budową i wyposażeniem „Szkoły pod Baobabem”⁴.

Z kolei dr Marcin Musioł podjął jedną z pierwszych prób kompleksowego opisanie możliwości wykorzystywania mediów w procesie wychowania na początku pierwszej dekady XXI wieku⁵. W charakterystyce metod i technik wychowania wskazał znaczącą rolę mediów w edukacji. W kończących monografię rozdziałach opisał wykorzystanie mediów w rodzinie oraz w szkole i innych instytucjach wychowawczych. Kolejny ważny obszar badawczy eksplorowany przez dr. Musioła dotyczył edukowania rodziców w zakresie właściwego wykorzystania mediów. Badania te prowadzone były w trzech obszarach: wychowania i kształcenia dzieci i nastolatków przez media, wychowania i kształcenia dzieci i nastolatków do mediów, oraz edukacji medialnej rodziców i opiekunów⁶.

Interesujące badania, o których warto wspomnieć, przeprowadziła dr Anna Brosch na próbie 689 gimnazjalistów z terenu Śląska w 2010 roku. Wyniki tych badań wskazują, że medialny klimat niewątpliwie sprzyja nawiązywaniu i utrzymywaniu kontaktów interpersonalnych, jednak paradoksalnie, wraz ze wzrostem uczestnictwa w tych procesach, w życiu jednostkowym i wspólnotowym mogą pojawiać się tendencje alienujące, gdyż percepcja życia społecznego w okresie dorastania jest wycinkowa i aspektowa⁷. Na szczególną uwagę zasługują prekursorские badania związane ze zjawiskiem sharentingu prowadzone od 2015 roku przez tę autorkę. W tym miejscu podkreślę, że badaczka jako jedna z pierwszych na świecie szczegółowo eksploruje aktywność rodziców w mediach społecznościowych polegającą na nagminnym zamieszczaniu zdjęć i treści dotyczących ich dzieci, a jej artykuły cieszą się dużym zainteresowaniem na arenie krajowej i międzynarodowej⁸.

⁴ Zob. A. W a t o ł a: *Information and Communications Technology in The Process of Learning – As Illustrated By A Case Of Pupils From A Masasai Village*. In: *ICT in Educational Design. Processes, Materials, Resources*. Red. E. B a r o n - P o l a ń c z y k. Vol. 11. Zielona Góra: Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego, 2016, s. 123-135.

⁵ Zob. M. M u s i o ł: *Media w procesie wychowania*. Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek, 2006.

⁶ Zob. M. M u s i o ł: *Pedagogizacja medialna rodziny. Zakres – uwarunkowania – dylematy*. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2013.

⁷ Zob. A. B r o s c h: *Kształtowanie kompetencji społecznych wśród młodzieży w procesie komunikacji wirtualnej*. Katowice: Oficyna Wydawnicza Wacław Walesek, 2013.

⁸ Zob. A. B r o s c h: *When the Child is Born into the Internet: Sharenting as a Growing Trend among Parents on Facebook*. „The New Educational Review” 2016, vol. 43, no. 1, s. 225-235.

Ważne badania eksperymentalne nad komunikatami perswazyjnymi, na przykładzie reklam telewizyjnych, prowadziła dr Monika Frania. W ten sposób badaczka zaakcentowała potrzebę rozwijania kompetencji medialnych „odbiorcy – użytkownika” mediów w każdym wieku poprzez edukację medialną⁹. Wyniki tych badań są ważnym głosem w ciągle podejmowanej przez pedagogów medialnych dyskusji i formułowanych postulatach o włączenie przedmiotu „edukacji medialnej” do podstawy programowej kształcenia ogólnego. Działania te mają swoje odniesienie w działalności praktycznej dr Moniki Frani, która promuje i opisuje: a) „edukację jutra” opartą na idei Bring Your Own Device (BYOD), b) edurozrywkę i grywalizację, c) *social media* w uczeniu się we współpracy i w uczeniu się mobilnym, d) nauczanie w *Second Life*, e) udział robotów, f) *e-learning*, *m-learning* czy *blended learning*¹⁰.

Z kolei prowadzone przeze mnie badania były jednymi z pierwszych w Polsce, które dotyczyły tematyki kompetencji kluczowych kształtowanych za pośrednictwem komputera¹¹. Warto dodać, że inspiratorem tych badań był Profesor Juszczak, który objął opieką naukową realizowany w tym zakresie przez mnie eksperyment pedagogiczny. Monografia będąca rezultatem prowadzonych badań cytowana była w wielu pracach naukowych, a także w materiałach biura legislacyjnego Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, które w tym czasie przygotowywało dokumenty wdrażające koncepcje europejskich kompetencji kluczowych do polskiego systemu edukacji. Prowadziłem również badania dotyczące blogów tworzonych przez dzieci w wieku szkolnym. Badania te – jeśli idzie o czas ich realizacji oraz publikacji – były uważane za nowatorskie¹². Obecnie zajmuję się wdrażaniem projektu naukowego, który dotyczy korzyści osiągniętych przez wczesnych adolescentów w związku z wykorzystywanymi mediami online i offline. Badania prowadziłem na dużej próbie 4004 uczniów klas IV-VI szkół podstawowych w województwie śląskim.

⁹ Zob. M. Frania: *Edukacja medialna a reklama. Studia teoretyczne i analizy empiryczne w kontekście środowiska szkolnego, język polski*. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2013.

¹⁰ Zob. M. Frania: *Nowe media, technologie i trendy w edukacji. W kierunku mobilności i kształcenia hybrydowego*. Kraków: Impuls, 2017.

¹¹ Zob. T. Hu k: *Komputer w procesie kształtowania umiejętności kluczowych*. Warszawa: Difin, 2008; I d e m: *Information Technology in the Process of Key Competence Development – a Description of Conditioning*. „The New Educational Review” 2009, no. 3-4, s. 58-71.

¹² Zob. T. Hu k: *Edukacyjna wartość blogów internetowych*. „Chowanna” 2007, nr 2, s. 142-157.

W katowickim zespole pedagogiki medialnej zorganizowano wiele seminariów oraz konferencji krajowych, a także międzynarodowych z zakresu problematyki pedagogiki medialnej, a pracownicy Katedry byli i są nadal zauważalną i aktywną grupą badawczą na konferencjach o zasięgu ogólnopolskim, a także konferencjach międzynarodowych i zagranicznych. Uczestnicy zespołu zrealizowali kilka projektów badawczych finansowanych przez MNiSW czy NCN i starają się o następne. Uczestniczyli w wielu krajowych, międzynarodowych i zagranicznych projektach badawczych. Dorobek naukowy uczestników katowickiej szkoły pedagogiki medialnej pozwala im na dalszy rozwój naukowy. W zakresie pedagogiki medialnej współpracowali i współpracujemy nadal z uczestnikami innych szkół pedagogiki medialnej w Polsce, zespołami profesorów: Waclawa Strykowskiego z WSE UAM w Poznaniu, Bronisława Siemienieckiego z WNE UMK w Toruniu, Macieja Tanasia z APS w Warszawie, Waldemara Furmanka z Urz; z profesorami: Wielisławą Osmańską-Furmanek, Markiem Furmankiem z Uniwersytetu Zielonogórskiego, Januszem Gajdą z UMCS, a także z zespołem nieżyjącego już profesora Kazimierza Wenty (obecnie zespołem kieruje profesor Elżbieta Perzycka) z Uniwersytetu Szczecińskiego.

Pracownicy katowickiej szkoły pedagogiki medialnej podejmują stałe wyzwania naukowe związane ze zmianami cywilizacyjnymi, w tym w sposób szczególny z rozwojem mediów mobilnych. Już w latach pięćdziesiątych XX wieku Bogdan Suchodolski dostrzegł: „[...] cywilizacja ludzka stała się tworem tak złożonym, iż przygotowanie ludzi do życia na jej poziomie urosło do naczelnego problemu społecznego, chociaż nie zawsze zdajemy sobie z tego sprawę. Nie zawsze należycie doceniamy ten fakt, iż dalszy rozwój cywilizacji współczesnej, a nawet po prostu jej istnienie, zależy w jak największej mierze od przygotowania ludzi do życia i pracy wedle jej wymagań”¹³.

Mimo upływu ponad pięćdziesięciu lat pogląd ten nie stracił na aktualności, a jego implikacje stale dostrzegane są przez zespół naukowców katowickiej szkoły pedagogiki medialnej. Na gruncie pedagogiki jedną ze zmiennych cywilizacyjnych decydujących o jakości prowadzonego kształcenia i wychowania jest powszechne wykorzystanie technologii informacyjnych i komunikacyjnych. Bronisław Siemieniecki uważa, że „nacisk technologii wymusza zmiany w systemie kształcenia, równocześnie edukacja poszukuje nowoczesnych, innowacyjnych rozwiązań

¹³ S. Wołoszyn: *Źródła do dziejów wychowania i myśli pedagogicznej*. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1966, T. 2, s. 489.

modernizujących ją samą”¹⁴. Ten sposób rozumienia przebudowy systemu kształcenia podkreślany jest na kanwie problemów badawczych znajdujących się w obszarze zainteresowań katowickiego zespołu pedagogiki medialnej, którego badacze uzyskaną wiedzę przekształcają w teorię.

Podsumowując dorobek zespołu katowickiej pedagogiki medialnej, zbudowanego przez lata przez Profesora Stanisława Juszczyka, należy stwierdzić, że stanowi on ważną część dorobku polskiej pedagogiki. Na dorobek ten składa się 18 zwartych publikacji naukowych, 9 publikacji zbiorowych oraz kilkadziesiąt artykułów w czasopismach naukowych. Nieustannie prowadzone prace badawcze zespołu naukowców i ich udział w projektach naukowych sprawiają, że katowicka szkoła pedagogiki medialnej stale się rozwija, tworząc podwaliny nowych koncepcji pedagogicznych.

Bibliografia

- Brosch A.: *Kształtowanie kompetencji społecznych wśród młodzieży w procesie komunikacji wirtualnej*. Katowice: Oficyna Wydawnicza Wacław Walasek, 2013.
- Brosch A.: *When the Child is Born into the Internet. Sharenting as a Growing Trend among Parents on Facebook*. „The New Educational Review” 2016, vol. 43, no. 1, s. 225–235.
- Frania M.: *Edukacja medialna a reklama. Studia teoretyczne i analizy empiryczne w kontekście środowiska szkolnego, język polski*. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2013.
- Frania M.: *Nowe media, technologie i trendy w edukacji. W kierunku mobilności i kształcenia hybrydowego*. Kraków: Impuls, 2017.
- Gajda J., Juszczyk S., Siemieniecki B., Wenta K.: *Edukacja medialna*. Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek, 2002.
- Huk T.: *Edukacyjna wartość blogów internetowych*. „Chowanna” 2007, nr 2, s. 142–157.
- Huk T.: *Information Technology in the Process of Key Competence Development – A Description of Conditioning*. „The New Educational Review” 2009, no. 3–4, s. 58–71.
- Huk T.: *Komputer w procesie kształtowania umiejętności kluczowych*. Warszawa: Difin, 2008.
- Juszczyk S.: *Człowiek w świecie elektronicznych mediów – szanse i zagrożenia*. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2000.

¹⁴ B. Siemieniecki: *Technologia informacyjna w polskiej szkole. Stan i zadania*. Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek, 2002, s. 7.

- Juszczak S.: *Dištančné vzdelávanie. Konštruktivistický prístup*. Tłum. L. Spyrka. Bratislava: Izdatelstvo Sapientia, 2003.
- Juszczak S.: *Edukacja na odległość. Kodyfikacja pojęć, reguł i procesów*. Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek, 2002.
- Juszczak S.: *Komunikacja człowieka z mediami*. Katowice: Śląsk, 1998.
- Juszczak S.: *Podstawy informatyki dla pedagogów*. Kraków: Impuls, 1999.
- Juszczak S., Kwapuliński J.: *Podstawy informatyki. Wybrane zagadnienia dla pedagogów*. Katowice: Wydawnictwo ŚWSZ, 2006.
- Juszczak S., Zając W.: *Komputerowa edukacja dzieci z zaburzeniami w czytaniu i pisaniu*. Katowice: Śląsk, 1997.
- Musioł M.: *Media w procesie wychowania*. Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek, 2006.
- Musioł M.: *Pedagogizacja medialna rodziny. Zakres – uwarunkowania – dylematy*. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2013.
- Siemieniecka D., Siemieniecki B.: *Teorie kształcenia w dobie komputerów*. Kraków: Impuls, 2019.
- Siemieniecki B.: *Technologia informacyjna w polskiej szkole. Stan i zadania*. Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek, 2002.
- Watoła A.: *Information and Communications Technology in The Process of Learning – As Illustrated by a Case of Pupils from a Maasai Village*. In: *ICT in Educational Design. Processes, Materials, Resources*. Ed. E. Baron-Polańczyk. Vol. 11. Zielona Góra: Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego, 2016, s. 123–135.
- Watoła A.: *Komputerowe wspomaganie procesu kształtowania gotowości szkolnej dzieci sześciolatek*. Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek, 2006.
- Wołoszyn S.: *Źródła do dziejów wychowania i myśli pedagogicznej*. T. 2. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1966.

Tomasz Huk

**Reflection on Research in the Field of Media Pedagogy
Conducted in the Department of Early Childhood Education
and Media Pedagogy at the University of Silesia in Katowice**

Summary: The paper characterizes the problem of research in the field of media pedagogy conducted in the team functioning in the Department of Early Childhood Education and Media Pedagogy at the University of Silesia in Katowice. Selected research areas conducted by individual members of the team are presented against the background of the development of media pedagogy in Poland. The research concerned sharenting, educational benefits achieved by students through the media, media education of parents, use of computers in pre-school education, persuasive messages or shaping competence in the field

of information technology among the Masai on African land. The wide spectrum of analyses undertaken by the media pedagogy team is also the result of the team's cooperation with various research centres in Poland and abroad.

Keywords: media pedagogy, schools of media pedagogy in Poland, digital media in education

Tomasz Huk

Die Betrachtungen zu den im Lehrstuhl für frühkindliche Bildung und Medienpädagogik der Schlesischen Universität in Katowice angestellten Forschungen im Bereich der Medienpädagogik

Zusammenfassung: In dem Beitrag wird die Problematik der Forschungen aus dem Bereich der Medienpädagogik angesprochen, die von einem Wissenschaftlerteam im Lehrstuhl für frühkindliche Bildung und Medienpädagogik der Schlesischen Universität in Katowice durchgeführt werden. In Bezug auf Entwicklung der Medienpädagogik in Polen schildert der Verfasser die von den einzelnen Mitgliedern des Teams vertretenen Forschungsrichtungen. Diese Forschungen betrafen sharenting, die von den Schülern mittels Medien gezogenen Nutzen, mediale Ausbildung der Eltern, Computerausnutzung in der Vorschulbildung, persuasive Mitteilungen oder Kompetenzentwicklung im Bereich der Informationstechnologie unter den Massai in Afrika. Ein so breites Spektrum von den im Team für Medienpädagogik angestellten Analysen war Folge der Zusammenarbeit des Teams mit verschiedenen Wissenschaftszentren im In- und Ausland.

Schlüsselwörter: Medienpädagogik, Schulen der Medienpädagogik in Polen, digitale Medien im Bildungssystem